

MIN UDDANNELSE Og mit erhverv.

Efter skolen holdt jeg ferie, men var ikke helt klar over, hvilken uddannelse jeg ønskede at komme i gang med. Jo, det vidste jeg nok, for min mor havde skaffet mig en elevplads som zoologisk konservator, i København nærmere betegnet på Biologisk Samling i Brønshøj. Far satte sig imod, for dette var der jo ingen fremtid i! Og så i København - hvad kunne jeg ikke blive udsat for! Nej, nej og atter nej. Og sådan blev det.

Han syntes jeg skulle være snedker, som generationer før mig havde været. Og det gik jo fint med min bror, som ville have været automekaniker - men som også blev snedker. Der var jo også firmaet at tænke på. Det kunne vi begge jo sagtens køre videre, når engang far trak sig tilbage. Og sådan blev det.

Den 1. august startede jeg på snedkerskolen med et 11 ugers forløb inden videre mesterlære hjemme på værkstedet. Det var nu ikke lige mig, og jeg gjorde mig bestemt heller store anstrengelser for at leve op til skolens forventninger. En dag var far blevet ringet op af skolens leder. Han syntes jeg gik og spildte tiden på den skole, og jeg tog jo også tiden fra dem som var "håndede". Om ikke far kunne anvende mine evner på en bedre måde et andet sted i firmaet. Og sådan blev det.

Om en kvinde, som nu er min hustru:

I 1968 var jeg på en tre ugers lang ferie på Gran Canaria. Min søster, Hanne, var guide for Tjæreborg, - dernede - gennem ca. ½ årstid. Hun var glad for at jeg kom og besøgte hende. Hun havde jo selvfølgelig også et liv med venner og en kæreste dernede. Derfor ville hun gerne have noget "alene tid", tror jeg. En dag siger hun til mig: *Der er kommet en pige på din alder, som er hernede med sin mormor- Kunne du ikke tage hende med til zoologisk have, så skaffer jeg 2 billetter til Jer.* Dagen efter fik vi billetter til noget andet. På denne måde var vi en del sammen gennem 14 dage og vi var og forblev kun venner. Vi holdt forbindelse med hinanden gennem et par år – og vi mødtes et par gange. Jeg må have lagt mere i det, end Vibeke gjorde. Da vi kom hjem, skrev Vibeke til mig, at det havde været dejligt at været sammen med mig, men hun havde altså gennem længere tid haft en kæreste. Det var da jeg fik det brev, at jeg "gik i et sort hul" Det var min første rigtige forelskelse, som med et slag

ophørte. Derfor var jeg ked af at være på snedkerskolen! Så måske havde jeg været snedker i dag. Vi havde ikke kontakt til hinanden i 48 år.

Da vi mødtes for 6 år siden – ja, så valgte vi at gifte os.

Vi havde begge haft hinanden i tankerne gennem hele livet !

Tilbage til fortiden:

Firmaet havde dengang en stor opgave med byggeri af et nyt Statshospital på Færøerne, og der blev jeg sendt op. Sådan indtil videre. Jeg var deroppe som medhjælper (arbejdsdreng) i 7 uger. En mægtig oplevelse, hvor jeg bl.a. så grindedrab i Torshavn. Ikke rart at se på, men trods alt en stor oplevelse ud over det sædvanlige.

Vel hjemme blev der plads til mig på et reklamebureau, hvortil jeg havde sendt nogle tegninger og søgt en elevplads. Dette job påbegyndte jeg sidst på året 1969, og var meget glad for det. Jeg lærte også lidt, men absolut ikke meget. Det meste af dagen sad jeg ved en telefon og tog imod annoncer, som blev indtelefoneret fra ejendomsmæglere, bilhandlere, købmænd og biografere. Det var ikke meget jeg fik lov at tegne, og der var ingen til at vise mig hvordan man gjorde. Ejeren af reklamebureauet var mejerist af uddannelse og havde senere slået sig ned som ejendomshandler – og – her på sine seneste år – som reklamebureauer! Jeg var der i et halvt år og måtte holde en pause grundet alvorlige hovedsmerter. Og kom aldrig igen. Lægen mente jobbet var for hårdt for mig!

Derefter et højskoleophold på Rønshoved Højskole ved Flensborg Fjord, hvor jeg mødte Tove. Vi havde nogle vidunderlige måneder sammen. Men det skal der ikke berettes om her.

Således efter at have brugt et år på at finde en egnet uddannelse, uden held, - mente far, at jeg kunne komme i handelslære i hans firma.

I firmaet var bl.a. en afdeling, som fremstillede gymnastiksale, gymnastikredskaber og sportsrekvisitter samt skolemøbler og lidt inventar til faglokaler. Der var én mand i salgsafdelingen, som var afdelingsleder. En driftig og dygtig mand, men med en meget livlig fantasi. Det var helt utroligt hvad han bildte kunderne ind, som han oven i købet var i stand til selv at

huske. Altså – han kunne selv holde rede på hvad han havde sagt til hvem – hvornår.

Ham kom jeg ”i lære” hos. Han lærte mig mange ting, bl.a. at fastsætte vejledende priser, tilbudspriser og forhandlingspriser. At købe ind og holde lagerstyring så der altid var en passende omsætningshastighed. Og måske det vigtigste - han lærte mig at få solgt de varer som lå stille, eller ikke var aktuelle. Der måtte ikke ligge varer stille på hylderne – de skulle ud. Han sagde: ”Tænk på, at du ikke kan lide at have de varer liggende - de fylder, du skal flytte rundt med dem, og dine penge er bundet i dem. Få dem væk! Jo før, jo bedre !” Og det er jo ganske rigtigt - faktisk er dette enkle princip det klogeste man som ”købmand” kan gøre. Tag et evt. tab så snart du formoder det er der. Ingen ”døde” varer på hylderne. Få din investering hjem, og køb så noget der kan tjenes penge på.

Der skulle bygges et nyt gymnasium i Nordjylland. Fra dette fik firmaet tilsendt papirer over hvad der skulle købes. Vi skulle komme med et tilbud på lige fod med andre virksomheder. Udover gymnastik- og sportsrekvisitter var også en liste over hvad der skulle købes til fysik-, geografi- og biologi - lokalerne. Ikke kun inventaret, men også undervisnings materiellet. Biologi interesserede mig jo meget, og jeg fik lov at udarbejde og aflevere et tilbud. Jeg var selvfølgelig alt for dyr med mine ting i forhold til branchens specialfirmaer.

Men det gav mig alligevel ”blod” på tanden. Og jeg fik senere lavet aftaler om indkøb af mikroskoper, optiske instrumenter, anatomiske modeller, samlerrekvisitter og lidt kemikalier. Samt udstoppede dyr fra en lokal konservator. Der kom ganske få ordre på disse ting, som jeg efterhånden fik et rimeligt kendskab til, men var der ikke sket det som jeg nu beretter om, var der aldrig kommet en virkelig forretning ud af mine anstrengelser.

En søndag, hvor jeg havde været på Heden ved Klosterlund (mellem Silkeborg/ Herning), for at se et lille museum – som bl.a. beskriver fundet af Toldlundmanden – kom jeg også til Silkeborg Museum, hvor Toldlundmandens hoved opbevares. Senere på dagen kørte jeg forbi konservator Aaboe Sørensens forretning i Vestergade, hvor der i vinduet stod en udstoppet kirkeugle, som jeg manglede i min samling.

Dagen efter kontakter jeg Aaboe Sørensen for at høre om prisen. Det viser sig, at den er rimelig, men også, at han har flere ting, som jeg mangler. Derfor

kører jeg derned for at tage fuglene i øjesyn. Og jeg blev tilbudt *hele* butikken med alt udstyr.

Konservatorfirmaet Aaboe Sørensen blev Danmarks ældste og største af sin art med op til 10 ansatte. Hovedmanden bag firmaet Chr. Aaboe Sørensen. (1879-1960) – socialdemokrat, afholdsmand og konservator. En alsidig mand, der både fik tid til at stå for ungdomslogen i afholdslogen og være borgmester i Silkeborg i de svære år fra 1941 til 1946. Afholdssagen var livsnerven til Aaboe Sørensens udadvendte virke. Han blev organiseret afholdsmand i 1897, formand for De samvirkende Afholdsselskaber i Silkeborg 1907 – 1919 og formand for logebygningen i Fredensgade i 1915 – 1925. Det politiske virke udsprang af afholdssagen, og det var afholdsbevægelsen, der var konservatorens ”politiske bagland”. Først gjaldt det ligningskommissionen, hvor Aaboe Sørensen var medlem i perioden 1921 – 1929, og dernæst efter kraftige opfordringer fra afholdsbevægelsens folk blev han indvalgt i Silkeborg Byråd, hvor han sad i perioden 1929 - 1946. Ved siden af dette udadvendte liv virkede Chr. Aaboe Sørensen i over 50 år som konservator i Silkeborg i Vestergade 117.

Men det var egentlig faderen, som startede firmaet i 1884. I en lille indrammet annonce fra 1884, som Silkeborg Museum er i besiddelse af, står følgende at læse: ”Undertegnede er flyttet fra Sølund Teglværk til Silkeborg og bor foreløbig hos hr. C. Brødegaard på Vestergade, J. Aaboe Sørensen. Fugleudstopper”. Jens Aaboe Sørensen havde også været teglbrænder på Ørnsø Teglværk. (*Silkeborg Social Demokraten 14.02.1948*).

Jens Aaboe Sørensen døde kun 48 gammel og efterlod sig hustru og 11 børn. Chr. Aaboe Sørensen kom fra små kår, og denne fattige opvækst påvirkede ham livet ud, men han fortsatte dog faderens gerning!

Hvordan et sådant konservatorværksted kunne opstå i en lille provinsby kræver sin forklaring: Ved lov af 7. april 1899 blev Silkeborg købstad fra 1. jan. 1900. Grundlagt som industriby (da brødrene Chr. & Mich. Drewsen anlagde papirfabrikken i 1844 grundet god og nem vandkraft ved Gudenåen) har byen stadig udviklet sig i denne retning, og der blev i årenes løb oparbejdet flere betydelige virksomheder indenfor forskellige grene af industrien. Endvidere blev Silkeborg noget af en skoleby med store private skoler og et seminarium, og dens natur har endelig gjort den til en af de mest besøgte turistbyer i landet, ligesom der blev bygget en række betydelige sanatorier og kursteder, hvilket trak en mængde fremmede til byen. For det meste velhavende folk, som på den tid havde jagten som største interesse. Derfor blev det muligt at drive en så speciel virksomhed i Silkeborg med udstopning og salg af færdige præparater til fabrikanter, læger, apotekere, sagførere, godsejere og den øverste embedsklasse – samt de elever som gik ud fra Th. Langs Seminarium, eller Silkeborg Seminarium og senere blev førstelærer eller inspektører rundt i landet.

I denne specielle forretning stod jeg altså en dag i efteråret 1971 sammen med Chr. Aaboe Sørensens datter og svigersøn, som havde overtaget forretningen, og så på mulige emner, som kunne indlemmes i min biologiske samling. Da oplyser indehaveren, at han agter at sælge hele virksomheden, idet hans søn

ikke ønsker at føre den videre, og hans datter ikke har de fornødne muligheder for at drive forretning.

Aftalen bliver, at jeg kan købe forretningens varelager, - ca. 1.800 stk. biologiske præparater for 50.000,- kr. Jeg må ikke føre firmanavnet videre, men kan overtage skole- og institutionskunderne.

Da jeg kommer hjem til mine forældre, fortæller jeg selvfølgelig om de nye spændende muligheder, som pludselig har åbnet sig for mig. Jeg overtog derefter virksomheden 15. februar 1972 og åbner selvstændig afdeling i Aalborg den 1. april 1972 og bliver således selverhvervende.

Der bliver inddraget ca. 75 kvm. i kælderen i hovedbygningen fra det gamle mejeri - altså akkurat i samme lokaler som min farfar startede i 1919. Altså 52 år senere starter jeg - knapt 20 år gammel – og stadig handelselev.

Fra Aaboe Sørensen ”overtager” jeg også firmaets chefkonservator, C. M. Poulsen. Virkelig en mand som havde indlevelsessevne, og kunne fortælle med lune og en sjælden forståelse for de vilde dyrs livsvilkår. Han var kendt fra en række spændende bøger – fra håndbøger i zoologi til romaner, ligesom han har skrevet talrige artikler bl.a. om dyrepsykologi i dagblade og tidsskrifter. Han har holdt foredrag, medvirket i radio og TV, hvor forhenværende statsminister Poul Hartling i Politikken skrev: ”Måske ugens bedste udsendelse i fjernsynet”.

I en artikel, skrevet af C.M. Poulsen, har jeg fundet dette: I 1844 uddøde gejrfuglen, de sidste af arten blev dræbt på et klippeskær i Nordatlanten. Der findes endnu nogle æg bevarede af denne fugl; sidste gang et gejrfugleæg skiftede ejer, var prisen på ægget mange, mange tusinde kroner, og så var det – som manden sagde – endda udpustet.

Det dyreste æg af nogen nulevende fugl er sikkert ægget af lammegribben, *gyphäetus barbatus*. I Danmark findes kun eet eksemplar i privat eje, og det fik firmaet i kommission.

Nu må det bemærkes, at den fugls æg fra begyndelsen altid er erhvervet under absolut og direkte livsfare. Prisen er derfor på det internationale marked beregnet efter klenodiets vægt i rent guld!

Det her omtalte æg var meget smukt farvet; det var taget i Sierra Moreno i Spanien i 1898, det sidste år lammegribben i det hele taget ynglede i Europa.

Nu findes den som bekendt kun meget fåtalligt i de mest øde og uberejste strøg i Himalaya. Ægget var derfor særlig værdifuldt.

En af vore kunder var interesseret i det, men ægget blev ikke betroet til postforsendelse, det skulle direkte afleveres på kundens bopæl af en medarbejder, der var i stand til at udvise fornøden forsigtighed med den skøre genstand under transporten. Det blev mig, der måtte af sted, og da det foregik under krigen, hvor der ikke hver dag var skinner til togene, valgte jeg at cykle de 20 km, trods sne og kulde.

Jeg fremstillede en speciel stærk og solid trækasse, hvori ægget kunne hvile trygt og sikkert, og for ikke at risikere for voldsomme rystelser under cykelturen hængte jeg kassen om min hals i en tyk snor. Desværre indtraf yderligere snefald, men da aftalen var truffet for den pågældende dag, tog jeg af sted alligevel.

Det gik rask, trods 5 – 6 cm. sne og driver hist og her. Vinden var så dejlig bagpå, og der var næsten ingen trafik.

Men katastrofen indtraf pludselig og mig aldeles uforberedt. Et eller andet på vejen under snelaget fik cyklen til at skride, og i næste sekund røg jeg på hovedet i grøften.

Min sidste klare tanke var netop, at ægget i alt fald ingen skade kunne tage i den forede og solide kasse.

Da jeg noget efter, lidt fortumlet, men i øvrigt uskadet rejste mig op i den sne - fyldte grøft, opdagede jeg øjeblikkelig, at snoren om min hals var sprængt – det var en papirs snor. Kassen var rullet fra mig, og – hvad der nærmest chokerede mig – låget var sprunget op ved det voldsomme stød!

Mine frostsprængte fingre søgte varsomt ned i den bløde bomuld..... kassen var tom.

Tænk engang på, hvordan det må føles at sidde med en væltet cykle og en tom kasse midt i en snedrive på en øde vej, og så vide at et sted i nærheden, skjult i sneen, ligger det sidste europæiske æg af lammegribben.

Hvem tør røre sig i sådan situation - dersom nu det af alder skørnede æg ved et veritabelt mirakel *ikke* var blevet knust under de voldsomme begivenheder? Og hvordan skulle jeg så finde det igen i den løse sne? Måske lå det en halv centimeter under støvlen; eller måske det ved centrifugalkraften var kastet langt ind på marken og engang til foråret, når sneen er smeltet, vil blive pløjet ned af en traktor.

Jeg græd og svor, medens sneen sagte dalede. Jeg stirrede efter hver fure og ujævnhed i overfladen, og jeg lovede mig selv at tage et andet erhverv, om jeg slap fra dette her.... Og så, i en ubetydelig stribe i sneen, følte min hånd den ru skal af lammegribbens klenodie – helt og ubeskadiget i den bløde sne.

Min følelse var omtrent som jeg forestiller mig den, hvis man vinder i 6. trækning. Jeg kiggede på uret - ned i kassen med ægget og op på cyklen igen. Det gjaldt jo om at nå frem til aftalt tid.

Det gjorde jeg, og fik ros derfor af kunden. Men det med at skifte erhverv har jeg ikke fået ordnet endnu. (*afskrift slut.*)

C.M. Poulsen har fortalt om sin start som konservatorelev, - således: ”Jeg kom i lære hos konservatoren ude på Vestergade 117 – i august 1923. Vi arbejdede på loftet blandt andet med at udstoppe fugle. Firmaet bestod af mester og konen. Læretiden var 4 år, men der var ingen skole. De bøger, jeg skulle bruge, måtte jeg selv låne på biblioteket. Mester ønskede ikke, at jeg skulle tage fagets hemmeligheder fra ham. Den holdning hos mester bevirkede også, at jeg ikke kom til at konservere fra start til slut. Hustruen og jeg gjorde klar til mester, som så udstoppede og opstillede fuglene. Jeg blev udlært i 1927 og fortsatte som svend. Lønnen var 25 kr. om ugen. Det var en elendig løn, og selv om ”konservator” lyder af mere end f.eks. ”arbejdsmand”, så var det dog fakta, at min løn var så ringe, at jeg ikke kunne komme i arbejdsmændenes fagforening”.

C.M. Poulsen havde været ansat i virksomheden i 49 ½ år da jeg ”overtog” ham. Altså en mand med stor erfaring.

I hans sommerferie, som var i juni 72 – er han i Himalayabjergene – for at opspore ”den uhyggelige snemand”, som han har besluttet sig for at afdække historien om - for senere at skrive en bog. Desværre falder han på vej op ad bjerget og brækker sin ryg. Han kom aldrig i arbejde efter den tid. Og han var svær at erstatte.

Heldig har jeg dog altid været – (ligesom min bedstefar) – for en af de lærlinge som er uddannet af C.M. Poulsen, er i gang med en karriere indenfor militæret, men er blevet træt af dette liv. Han er 24 år gammel – og helt ualmindelig rar, samvittighedsfuld og dygtig. Ham får jeg ansat.

I ca. 2 år driver vi sammen en forrygende konservatorforretning, med én - senere flere - lærlinge og en arbejdsdreng. Vi satser udelukkende på salg til skoler, men tager dog de dyr ind til præparering, som bliver bragt os til døren af lokale i Vejgaard. Slet ikke så få. (Arbejdsdrengen, Kim, var 12 år dengang, – og er i øvrigt i dag, den eneste af mine ansatte som nu erhverver sig som zoologisk konservator).

Poul Holst stod for værkstedet med lærlingene og jeg stod for salget. Udsendelse af prislister, opbygning af varer sortiment samt opsøgende salg ude på skolerne er ligeledes mit job.

Poul Holst var en livsglad person, som virkelig forstod at glæde sig over alle de små pudsigheder, som dagligdagen gav en, og han kunne berette om mange episoder fra sin tid hos Aaboe Sørensen - bl.a. denne oplevelse:

En dag ringede telefonen. ”Hallo, er det hos konservatoren ?” – Hvilket blev bekræftet. ”Kan De præparere et løveskind, så det lader sig anvende til gulvtæppe ?”

”Ja, det kan vi”.

”Godt, så skyder jeg den nu, og bydrengen skal komme med den om et øjeblik”.

Når en sådan samtale finder sted i en fredelig jysk by, kigger man uvilkårlig lidt på telefonen, når der er ringet af. Ikke fordi en løve til behandling er så særlig sjælden, men det plejer at være tørre skind, vore storvildtjægere slæber hjem fra Afrika.

I dette tilfælde fik jeg ikke lang tid til at grunde over, hvorvidt jeg havde hørt forkert. Ti minutter senere svingede en transportcykel ind i gården med en halv voksen løve, endnu varm og bloddryppende.

Det lod virkelig til, at det gamle ord om ”en løve i baggården” kunne være rigtigt.

Vi fik senere at vide, at manden havde købt bæstet som lille i en zoologisk have, der holdt udsalg. Ret hurtigt var den imidlertid blevet for stor, og den blev sulten og uvildig af at gå i en kælder. Så han så ikke anden udvej end at skyde den.

Når et dyr bliver udstoppet, er det vigtigt, at det bliver gjort således, at det ikke senere går i forrådnelse - eller at det bliver angrebet af insekter som møl, klaner og andet utøj. For at forhindre dette bliver alt træ imprægneret i petroleum – eller nu til dags, imprægneringsvæske fra Gori - og skindet på dyret bliver indsmurt i en arsenikholdig sæbe.

Jeg har i øvrigt ofte tænkt på den tillid politiet måtte have til mig. Der skulle en helt speciel polititilladelse til, for at få dispensation fra gældende giftregler - for at få lov overhovedet at være i besiddelse af det giftige stof: Arsenik. Denne tilladelse kunne kun anvendes én enkelt gang, og måtte derfor løbende fornyes. Jeg fik tilladelse til at indkøbe 1 kilogram af gangen, hvilket ville

have været nok til at slå ca. 6.000 Aalborgensere ihjel, dersom jeg havde hældt det i kloakken, og det derefter var blevet optaget i drikkevandet! Der lugter derfor ret specielt på et konservatorværksted. Altså ikke kun af døde dyr og forrådnelse, men også af kamfer, petroleum, formalin, arseniksæbe m.v. Og dette var som oftest det første folk, som kom og besøgte os på værkstedet, bemærkede. Altså lugtene. Der kom faktisk ret ofte ”nysgerrige” (læs: interesserede) f.eks. fra seminariets biologilinie.

En dag Poul Holst havde en af lærlingene til at sidde med en opskåret grævling, som absolut ikke gjorde lugten bedre, kom en sådan lærerstuderende og ”studerede” på værkstedet. Da gæsten indfandt sig, sad han netop og arbejdede med nogle hvidgule strimler på en glasplade. Hvad det var? Nåh, det er en bændelorm.

”En bændelorm, - - øv”, sagde manden og så sig hjælpeløs omkring. Uden at tænke nærmere over det siger Poul Holst til den yngste lærling: ”Hent lige landpostens hoved ude fra salttønden”.

Den besøgende styrtede ud med et halvkvalt udbrud, der skulle tydes som farvel. Havde han givet sig tid, ville han have fået at vide, at det omspurgte hoved var af et rådyr, og at vi altid, for at adskille de mange saltede skind, benævned dem med ejerens navn.

Desværre ”kommer jeg til” at slå ham ihjel ved en Uha, nej – dette er næsten for svært for mig at sætte på skrift.

Det foregik således: Poul Holst og lærlingene mødte som håndværkere kl. 7 om morgenen. Jeg sov ofte ude, idet jeg besøgte skoler over hele landet. En værkfører fra snedkeriet beklager sig en dag til mig over, at Poul Holst – næsten hver dag – kommer og låner hans nøgle, fordi han har ”glemt” sin egen.

Et par dage i træk har han også lånt min, og denne lille ”ubetydelighed” gør, at jeg en dag (desværre) siger: ”Jamen, din opgave er at passe værkstedet, og du må sørge for selv at åbne og lukke. Der er også klaget over dig - fra en værkfører – som ofte har åbnet for dig. Du må altså huske din egen nøgle.” Dagen efter – den 19. oktober 1973 – har han igen glemt nøglen. Han har vel været lidt flov over ikke at kunne huske den, hvorfor han – da han er kommet i tanke om forglemmelsen - har vendt sin vogn for at hente nøglen hjemme. På motorvejen mod nord, mister han herredømmet over vognen – meget uheldigt – akkurat lige ud for hvor en betonpille bærer en vejoverførsel – som han rammer - og bliver dræbt på stedet.

Havde jeg dog bare aldrig omtalt denne ubetydelighed med den manglende nøgle - tænk de katastrofale konsekvenser dette fik. Han var ugift, men efterlod sine forældre. Jeg fik virkelig – ikke uden grund – selvbebrejdelser og var nødsaget til at få behandling for ”dårlige” nerver derefter. Jeg følte så stor en skyldfølelse overfor forældrene. Dette var 1. gang jeg anvendte nerve-tabletter, som det hedder.

Efterfølgende klarede jeg mig med forskellige mere eller mindre dygtige zoologiske konservatorer. Dog en uholdbar situation, som blev løst på følgende måde.

Eleverne overgik til andre firmaer, men den ene var så speciel, at jeg beholdte ham.

Han var uddannet major i flyvervåbnet, og var én af dem som måtte ”gå af” i utide - nøjagtigt 21 dage inden sit 25 års jubilæum p. g. a. besparelser. Han var 48 år, da jeg fik ham i lære som konservatorelev. Dette var en gammel drengedrøm som gik i opfyldelse for ham. Han fik sin pension fra forsvaret, og havde derfor mulighed for at gennemføre en uddannelse til en meget lille elevløn.

Jeg syntes, han var meget vidende, hvilket han afgjort også var – og var faktisk lidt stolt over at få en ”major” i lære. Desværre døde jo så Poul Holst, som skulle have oplært ham.

Han tilbød mig at blive i min forretning som lagerekspedient, hvilket jeg takkede ja til. Han var fantastisk i en telefon. Han kunne samtale med kunderne – som jo i hovedreglen var inspektører – om alt. Ikke kun ved at tale dem ”efter munden” - nej, manden var virkelig meget belæst og alvidende.

Varesortimentet i firmaet havde jeg efterhånden fået udvidet fra zoologiske præparater og anatomiske modeller til at omhandle: Eneforhandling af Nikon optik for undervisningsinstitutioner i Danmark, mikrobiologiske præparater, akvarier og udstyr til plantefysiologi, meteorologiske instrumenter, miljømåle udstyr, laboratorieudstyr, kemikalier, fysiologisk apparatur, 8- & 16 mm. film samt dias, transparenter og plancher. Desuden en ”afdeling” med video- og audiovisuelt udstyr samt geografiske kort, globusser og filmlærreder.

I mit priskatalog var opført stort set alle de artikler, som det kunne forventes at skolerne ville efterspørge - bl.a. ægte menneskeskeletter og organer fra mennesker. Jeg fik leveringer til en hel del gymnasier, som alle skulle bruge bl.a. menneskefostre i forskellige stadier, snit af menneskets nyrer, hjerne og knoglesnit – samt et gennemskåret kranium og et skelet på hjul.

Engang jeg var på en skole, for at sælge anatomiske modeller, sagde en vittig lærer til mig: *Anatomi* er noget, enhver har, men hos piger ser den bedre ud.

Og hvordan fik jeg fat i sådanne ting? Ja, det var også meget svært at finde ud af. Nord for Limfjorden boede en mand, som jeg fandt frem til gennem Aaboe Sørensens gamle indkøbsmanual. Han var leveringsdygtig i snart sagt alle menneskelige dele, monteret på sort eller hvid opalglasplade og nedsænket i formalin. Af ham købte jeg flere gange menneskefostre og gennemskårne menneskehjerner. Jeg syntes godtnok selv det var lidt uhyggeligt - bl.a. fordi han værnede meget om ikke at få sit navn frem, eller oplyse, hvem som var leverandør til ham. Dette fandt jeg tilfældig ud af – måske 20 år senere, da jeg kom i tale med en tidligere ansat fra hospitalet i Aalborg.

Vedkommende stjal ganske simpelt tingene fra affaldsspandene, som han/hun havde fri adgang til gennem sit job på hospitalet. Derefter blev det transporteret til ”nord for Limfjorden”. Vedkommende har ofte været meget nervøs for disse transporter, som foregik med en plastspand i bybus!

Skeletterne kunne f.eks. være: Skelettet fra et voksent menneske, eller et barneskelet i aldersklassen 0-1 år eller 1-5 år. Eller det kunne være et første klasses kranium – fra barn eller voksen. Et første klasses kranium var fra et udvokset individ og med komplet originalt tandsæt (28-32 tænder). Kraniet fremtræder ensartet hvidligt og er helt uden defekter. Pris 670,- kr.

Eller et: demonstrationskranium som har et fuldstændigt originalt tandsæt og er deleligt i 11 dele. Kraniekalotten kan tages af og kraniet kan derefter deles i sagittalplanet. Der er mejslet op til pandehulen og til den ene kæbehule. Begge tindingeben kan tages bort og er delbare. Det ene er forsynet med en mellemørepræparation, det andet med snit som viser buegangene og sneglen. Det ene overkæbeben samt halvdelen af underkæben er ligeledes opmejslede. På indersiden af kalotten er der mejslet op til diploe. Pris 1.696,- kr.

Og hvor kom så disse ting fra? Jeg blev en dag opsøgt af en ”kranie- og skelet-handler” som tilbød mig sådanne præparater. Han boede i et mægtigt stort beboelseskompleks i Århus med masser af lejligheder. I kælderen - bag

kraftigt aflåste døre, som for øvrigt var forstærket med jernplader – havde han indrettet et anatomisk laboratorium. Her afkogte han skeletterne, som han af mærkelige transportveje fik hjem fra Pakistan og Indien, hvorefter han skar dem op, samlede og monterede dem – alt efter kundernes ønsker. Han var leverandør til hospitaler, universiteter og højere læreanstalter i hele Nordeuropa. Han gik ”meget stille med dørene” - og jeg mener aldrig nogen i opgangen har været klar over hvor uhyggelig et værksted der blev drevet fra kælderlokalerne.

Det kom til at gå ufatteligt godt. Vi solgte virkelig meget og fik en markedsandel på måske 20%. Vi fik ansat først én sælger i Jylland - senere åbnede vi showroom og afdeling med 2 sælgere på Sjælland – og senere med én sælger på Fyn. I Brüssel fik vi tegnet egne landkort, som vi udgav i Danmark, Norge og Sverige. Vi fik igangsat udviklingsarbejde omkring specialundervisning og havde pædagoger til at ”opfinde” nye undervisningsmetoder.

Jeg overtog ledelsen af MARLUX skoleafdeling – herunder også gymnastik – og sportsrekvisitter. Vi udviklede et specialkoncept omkring inventarindretning og skolemøbler.

I 1975 blev jeg direktør for virksomheden og i 1977 direktør for hele Marlux komplekset – bestående af 6 virksomheder.